

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1205

Vragen van het lid **Van Bommel** (SP) aan de minister van Buitenlandse Zaken over *gevolgen van de sancties tegen Iran* (ingezonden 22 januari 2013).

Antwoord van minister **Timmermans** (Buitenlandse Zaken) (ontvangen 7 februari 2013).

Vraag 1

Kent u het artikel «Iran unable to get life-saving drugs due to international sanctions», waarin de auteurs onder meer schrijven dat als gevolg van de westerse sancties tegen Iran «hundreds of thousands of Iranians with serious illnesses have been put at imminent risk», dat de sancties «have led to dire shortages of life-saving medicines such as chemotherapy drugs for cancer and bloodclotting agents for haemophiliacs», dat «there are over 8,000 haemophiliacs who are finding it harder to get blood clotting agents» waardoor «operations on haemophiliacs have been virtually suspended because of the risks created by the shortages, dat «an estimated 23,000 Iranians with HIV/Aids have had their access to the drugs they need to keep them alive severely restricted» en dat «the society representing the 8,000 Iranians suffering from thalassaemia (...) has said its members are beginning to die because of a lack of an essential drug, deferoxamine, used to control the iron content in the blood»?¹

Antwoord

Ja.

Vraag 2, 3, 4, 6

Kunt u van de bovengenoemde voorbeelden apart aangeven of u dit kunt bevestigen en indien u dit niet kunt, wat dan uw informatie hierover is? Kunt u verder aangeven over welke andere informatie over gevolgen van de westerse sancties tegen Iran met betrekking tot medicijnen en medische apparatuur (zoals tekorten en specifieke patiëntengroepen die hierdoor momenteel blootgesteld zijn aan gevaar en de omvang van deze groepen) u nog meer beschikt?

Kunt u bevestigen of patiënten in Iran overleden zijn als gevolg van de westerse sancties tegen het land?

¹ Iran unable to get life-saving drugs due to international sanctions, <http://www.guardian.co.uk/world/2013/jan/13/iran-lifesaving-drugs-international-sanctions>, 13 januari 2013

Kunt u bevestigen dat voordat de westerse sancties van de laatste twee jaar tegen Iran werden ingesteld er niet zulke grote problemen waren als hierboven genoemd? Indien nee, wat zijn hier dan de feiten? Hoe beoordeelt u het tekort aan medicijnen etc. in Iran als gevolg van de westerse sancties tegen het land? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord

Het EU-sanctieregime tegen Iran kent uitzonderingen voor o.a. medicijnen. Dit betekent dat medicijnen aan Iran verkocht en geleverd kunnen worden en dat betalingen voor medicijnen vanuit Iran mogelijk zijn. Het effect van financiële sancties, die beperkingen opleggen aan betalingen aan Iran, is niet zodanig dat het betalingsverkeer van en naar Iran onmogelijk wordt. Hiertoe zijn in de financiële paragraaf van het EU-sanctieregime uitzonderingen specifiek voor humanitaire goederen, inclusief medicijnen, opgenomen.

Voorts zijn het de Iraanse autoriteiten die besluiten over de verdeling en besteding van de (door de sancties verminderde) valuta-inkomsten uit olie. Het is bekend dat de Iraanse autoriteiten slechts een klein deel van de tot hun beschikking staande valuta ter beschikking stellen voor de import van medicijnen, dat apotheken in Iran medicijnen hamsteren om later voor meer geld te kunnen verkopen en dat de Iraanse autoriteiten eerder dit jaar een hulpaanbod van de WHO voor vaccins hebben afgeslagen.

Dit wordt ook bevestigd door de eind 2012 ontslagen Iraanse minister van Volksgezondheid Marzieh Vahid Dastjerdi, die kort voor haar ontslag stelde dat de import van medicijnen een te lage prioriteit had als het ging om de toewijzing van harde valuta door de Centrale Bank van Iran. Daarnaast hekelde zij misstanden rond het aanwenden van de ter beschikking gestelde fondsen.

Ik deel uw visie op het causale verband tussen de sancties en het gebrek aan medicijnen dan ook niet.

Mij is bekend dat in Iran momenteel een tekort aan bepaalde medicijnen bestaat, waardoor de behandeling van bepaalde groepen patiënten niet op adequaat niveau kan plaatsvinden. Berichten over medicijntekort in Iran dateren voornamelijk van het afgelopen jaar. Ik betreur dit tekort aan medicijnen ten zeerste.

Mij zijn geen concrete gevallen van overlijden ten gevolge van bovengenoemd medicijntekort bekend. Gezien de zwaarte van sommige van de aandoeningen waarvoor een gebrek aan medicijnen ontstaat, sluit ik niet uit dat het medicijntekort tot sterfgevallen leidt.

Vraag 5

Bent u bekend met de uitspraak van de secretaris-generaal van de Verenigde Naties, Ban Ki-moon, die vorig jaar oktober zei dat «the sanctions imposed on the Islamic Republic of Iran have had significant effects on the general population, including an escalation in inflation, a rise in commodities and energy costs, an increase in the rate of unemployment and a shortage of necessary items, including medicine»?²

Antwoord

Ja.

Vraag 7

Kunt u aangeven of en zo ja hoe en met welke frequentie de effecten van de westerse sancties tegen Iran worden gemonitord en geëvalueerd? Kunt u met betrekking tot de bovengenoemde problematiek aangeven wat de bevindingen van de laatste monitoring en evaluatie waren?

Antwoord

De effecten van sancties worden binnen de EU regelmatig besproken. Omdat de bovenstaande problematiek niet het directe gevolg is van de EU sancties, heeft dit debat in het geval van Iran niet tot aanpassing van de sancties geleid.

² Iran sanctions «putting millions of lives at risk», <http://www.guardian.co.uk/world/2012/oct/17/iran-sanctions-lives-at-risk>, 17 oktober 2012.

Vraag 8

Deelt u de opvatting van de auteurs dat reeds genomen maatregelen van westerse landen om medicijnen uit te zonderen van de sancties tegen Iran niet effectief zijn omdat deze conflicteren met bestaande sancties? Indien nee, waarom niet? Kunt u uw antwoord toelichten en daarbij ingaan op hoe de genomen maatregelen conflicteren met bestaande sancties?

Antwoord

Uitzonderingen zijn bedoeld om zaken mogelijk te maken die volgens de algemene regel van de sancties verboden zouden zijn. Voor de specifieke terreinen waarvoor de uitzondering geldt, zijn de sancties niet van kracht. Er is derhalve geen sprake van conflicten tussen sancties en de uitzonderingen daarop.

Vraag 9, 10

Kunt u bevestigen dat in EU-verband gesprekken plaatsvinden die tot doel hebben om oplossingen te vinden voor de problemen die de westerse sancties veroorzaken met betrekking tot import van medische producten door Iran? Indien ja, kunt u aangeven wat hier precies wordt besproken en wat de Nederlandse stellingname hierin is?

Kunt u aangeven of u mogelijkheden ziet om deze nadelige gevolgen van de sancties tegen te gaan? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord

Binnen de EU wordt geconstateerd dat sommige ondernemingen afzien van bepaalde leveringen richting Iran, omdat zij denken dat deze leveringen door de sancties verboden zijn, terwijl dat feitelijk niet het geval is. In het geval van humanitaire goederen, en medicijnen in het bijzonder, wijzen de overheden van de EU-Lidstaten betrokken ondernemingen er op dat deze leveringen niet in strijd zijn met de sancties.

Er vinden binnen de EU momenteel gesprekken plaats over hoe dit beleid beter onder de aandacht van exporteurs kan worden gebracht. De overheden van de EU-Lidstaten staan bedrijven bij in geval van evt. praktische problemen in het betalingsverkeer waarmee zij worden geconfronteerd, waaronder het vermijden van transacties met Iraanse banken die op de sanctielijst van de EU zijn geplaatst.

Vraag 11

Herinnert u zich de uitspraak van uw voorganger over de westerse sancties tegen Iran dat «de maatregelen die we nemen effectief (moeten) zijn, het regime raken en de bevolking ontzien»?³ Deelt u deze opvatting?

Antwoord

Ik herinner mij deze uitspraak van mijn voorganger en deel zijn opvatting, die in de EU breed gedragen wordt.

Vraag 12

Deelt u de opvatting dat de huidige sancties de bevolking niet ontzien? Indien nee, waarom niet? Indien ja, bent u bereid om in EU-verband aan te dringen op maatregelen die ertoe moeten leiden dat medische producten onbelemmerd door Iran geïmporteerd kunnen worden? Indien nee, waarom niet? Indien ja, kunt u aangeven hoe u van plan bent dit precies te doen? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord

Ik ben van mening dat het huidige EU-sanctieregime tegen Iran in de huidige situatie voldoende waarborgen bevat om de Iraanse bevolking zo veel mogelijk te ontzien. Als dit zou veranderen, zou Nederland zich inzetten voor aanvullende maatregelen om de bevolking zo veel mogelijk te sparen.

³ Rosenthal: Hardere sancties tegen Iran, <http://www.rijksoverheid.nl/nieuws/2012/01/05/rosenthal-hardere-sancties-tegen-iran.html>, 5 januari 2012

Vraag 13

Bent u van mening dat, zolang er geen effectieve maatregelen zijn genomen tegen de huidige problemen, geen nieuwe sancties, die mogelijk nadelige gevolgen kunnen hebben voor de import van medische producten, tegen Iran zouden moeten worden ingesteld? Indien neen, waarom niet? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord

Bij het aannemen van evt. nieuwe sancties tegen Iran zal de EU deze wederom zo vorm moeten geven dat zij de bevolking zo veel mogelijk ontzien. Ik zal in het geval van eventuele nieuwe EU-sancties tegen Iran niet instemmen met sanctiemaatregelen die de levering van medische producten aan Iran onmogelijk maken.